

**ИҚТИСОДИЙ АТАМАЛАРНИ ТАРЖИМА ҚИЛИШНИНГ
ХУСУСИЯТЛАРИ ВА КИЙИНЧИЛИКЛАРИ****Шукурова Л.Ш.***Жиззах “ Самбхрам ” университети**Укитувчи**(95) 191-11-05, luba.shukurova@mail.ru*

Анотация: Мақолада молиявий-иқтисодий лугатни таржима қилиш муаммолари кўриб чиқилган, иқтисодий атамаларни турли тилларга таржима қилиш усуллари ва ёндашувларини ўрганади, бугунги кунда қайси бири энг долзарб, аммо кам ўрганилганлардан бири жиҳатлари. Мақола муаллифлари молиявий ва иқтисодий таржима муаммоларини ўрганадилар лугат, иқтисодий атамаларни таржима қилиш усуллари ва ёндашувларини кўриб чиқинг турли тиллар. Бугун махсус молиявий ва иқтисодий таржима муаммоси лугат энг долзарб, аммо етарлича ўрганилмаган нарсалардан биридир.

Калит сўзлар: молиявий-иқтисодий лугат, турли тизим тиллари, транскодлаш, транслитерация, транскрипсия, конкретизация, сиқиш, атамалар тизими.

Анотация: В статье рассматриваются проблемы перевода финансово-экономической лексики, исследуются методы и подходы к переводу экономических терминов на разные языки, какие из них сегодня являются одними из самых актуальных, но малоизученных аспектов. Авторы статьи исследуют проблемы финансового и экономического перевода словаря, рассматривают методы и подходы к переводу экономических терминов на разные языки. Сегодня специальная финансово-экономическая проблема перевода словаря является одной из самых актуальных, но недостаточно изученных.

Ключевые слова: финансово-экономический словарь, языки различных систем, транскодирование, транслитерация, транскрипция, конкретизация, сжатие, система терминов.

Annotation: The article examines the problems of translating financial and economic vocabulary, examines methods and approaches to translating economic terms into different languages, which of them are among the most relevant but little-studied aspects today. The authors of the article explore the problems of financial and economic dictionary translation, consider methods and approaches to translating economic terms into different languages. Today, the special financial and economic problem of dictionary translation is one of the most urgent, but insufficiently studied.

Key words: *financial and economic dictionary, languages of various systems, transcoding, transliteration, transcription, concretization, compression, system of terms.*

Бизнес интеграцияси ва глобаллашув жараёнлари, халқаро миқёсда кенгайиш ҳамкорлик ва иқтисодий муносабатларнинг жадал ривожланиши сублангуаге иқтисодиёт тадқиқотчиларга диққат марказида бўлган объект. Тилшунослар молиявий, иқтисодий ва бошқарув ривожланишини ўрганишдан манфаатдор муайян тилдаги терминология, шунингдек уни таржима қилиш муаммоларини ўрганишда. Бунда биз мақоланинг махсус таржима хусусиятларини кўриб чиқдик ва унинг вазифасини ўргандик. Кўп тизимли тилларда молиявий ва иқтисодий терминларни лугатда таржима қилинишини таҳлил қилдик ю . Айти пайтда, деярли барча асосий мамлакатлар билан яқин алоқаларни урнатган ва бир вақтнинг ўзида саноати ривожланган мамлакатларда иқтисодий жиҳатдан ҳамкорлик биринчи ўринга чиқмоқда . Иқтисодий таржима ҳар қандай халқаро алоқалар муҳим аҳамиятга эга бизнес жараёни ҳисобланади. Иқтисодий ва молиявий жиҳатдан усиб бораётган мамлакатимизда трансфертларнинг долзарблиги ва уни мустаҳкамлаш муҳим аҳамиятга эгадир.

Ўзбекистоннинг халқаро иқтисодий ҳамжамиятдаги ҳолати. Халқаро молиявий ва иқтисодий муносабатларсиз, бизнеснинг мавжудлиги ва ривожланиши мумкин эмас. Ҳозирги кунда глобаллашув даври билан ҳамкорлик қилиш учун доимий еҳтиёж бор турли мамлакатлардан келган хорижий ҳамкорлар, молиявий таъминлаш билан бирга бўлган ва иқтисодий ҳужжатлар. Иқтисодий матнларнинг юқори сифатли таржимаси катта рол уйнайди. Бу хорижий компанияларга профессионаллиқни баҳолашга имкон беради, ташкилот бошқаруви ва шунга мос равишда ҳамкорликнинг ишончлиқ даражаси муҳим аҳамиятга эгадир. Иқтисодий таржима мавзусини билишни, маҳоратни назарда тутади иқтисодий терминология, тақдирнинг иқтисодий услубининг ўзига хос хусусиятлари ва ҳужжат мазмунини аниқ етказиб бериш қобилиятига эга бўлишдир. Таржима қиладиган таржимон иқтисодий матнлар қурилиш тамойилларини билиши керак асл мамлакатда ҳам, мамлакатда ҳам расмий иқтисодий ҳужжатлар таржима қилинаётган, пухта ва еътиборни ошириш энг кичик тафсилотларга, тилни юқори даражада билиш ва бенуқсон буйруқ терминологияларини билиш муҳимдир. Амалда, хорижий молиявий атамаларни тушунтириш вазифаси ва бошқа муаммо билан чамбарчас боғлиқлиги назарда тутилади. Иқтисодий ҳаёт ҳодисаларини билдирувчи узбек тилидаги атамалар. Мақсад яқинда пайдо бўлган ушбу жараённинг қийинчиликлари глобаллашув жараени муҳим аҳамиятга эгадир. Молиявий бозорлар, уларнинг ўртасидаги

фарқлар, ривожланган бозорларда ва янги молиявий воситаларнинг "ихтироси" уларни узбек шароитида ишлатиш қисқармоқда. ОАВ туфайли ва таржима қилинган адабиётларда янги молиявий воситаларнинг номлари узбек тилида мустақил юритилади. Молиявий таржима учун асосий нарса замонавий бизнес соҳасига кириш ва таржима қилиш усуллари аниқлашди: кредит сўзлари, натижада асосий буни белгилайдиган интралингвистик ва экстралингвистик омиллар жараёни аниқланади. Иқтисодий таржима турли хил ҳужжатларни таржима қилишни ўз ичига олади: шартномалар, marketing тадқиқотлари ва тақдимотлар, иқтисодий асослар ва бизнес-режалар, суғурта ҳужжатлари ва тасдиқлар лойиҳаларни молиялаштириш, аудиторлик ҳисоботлари ва фикрлари, молиявий ҳисоботлар, баланслар, даромадлар ва зарарлар тўғрисидаги ҳисоботлар ва ишлатилган бошқа ҳужжатлар халқаро иқтисодий фаолиятда. Юқоридаги матнларни таржима қилишда қуйидаги асосий қоидаларга қатъий риоя қилиш керак: тақдимотнинг максимал равшанлиги ва аниқлигига эришишга интилинг; фойдаланиш фақат умумий қабул қилинган конструкциялар ва иборалар; ноаниқ иборалардан қочинг ва грамматик тузилмалар; ҳар бир атама ва ифодани диққат билан тилга мослаштиринг. Шу муносабат билан иқтисодчиларнинг малакасини ошириш учун таржима қиладиган иқтисодчилар ва тилшунослар матнларни доимий равишда махсус иқтисодий ўрганилмоқда, терминологиялар ва стандартлар муҳим аҳамиятга эгадир. Бу ҳам ёрдам беради иқтисодий таржимани бирлаштириш ва унинг эквиваленти мавжудлиги ва аниқлигини таъминлаш юқори даражада бўлиши муҳимдир. Таржиманинг эквивалентлиги ва адекватлигига эришиш энг устувор вазифа ва лингвистик ва этник тўсиқни енгиб ўтиш белгисидир. Шундай қилиб, хулоса қилганда ташқи иқтисодий шартномалар (шартномалар), лингвистик ва этник хусусияти тўсиқ бўлади. Ҳуқуқий контекстнинг янги ўлчовлари куриб чиқилади. Шунинг учун таржимоннинг вазифаси бу нафақат фактларни аниқ етказиш, балки уларни қабул қилувчининг тилига мослаштиришдан иборат ва ижтимоий-маданий нормалар. Ихтисослашган саноат терминологиясининг, шу жумладан иқтисодий терминологиянинг таржимаси, турли йўллар билан, яъни қуйидаги тиллараро орқали амалга оширилади: трансформациялар: лексик, лексик-семантик ва лексик-грамматик. Таржимоннинг асосий вазифаси тўғри техникани танлашди: ҳар бир атаманинг маъносини аниқ етказиш учун таржима жараёни муҳим ҳисобланади. Иқтисодий атамани таржима қилишнинг энг оддий лексик усуллари билан бири-бирига транскодлаш усули ҳисобланади. Транскодлаш-бу ҳарфма-ҳарф ёки тил алифбосидан фойдаланган ҳолда асл лексик бирликнинг фонемага узатиш.

Ушбу услуб кўпинча инглиз тилини таржима қилиш учун ишлатилади. Иқтисодий имло тизими узбек тилидан жуда фарқ қиладиган атамалар ва аввало, атаманинг

товуш шаклини узатишни таъминлайди ва шундан кейингина-унинг лексик маъноси келиб чиқади.. Бироқ, транслитерация орқали таржима қилишда "сохта" ҳақида унутмаслик керак таржимоннинг дўстлари", улар инглиз тилидаги ташқи ўхшашлигига қарамай узбек тилида турли маъноларга егадир. Бу псевдо-интернационализмлар, сўзлар ўхшашлиги, лексик маъноларга ега бўлмаган манбалар ва мақсадли тиллардан келиб чиқган. Бундай сўзларни таржима қилишнинг транслитерация усули асосизларга олиб келади ва семантик ҳисобланади, лексик мувофиқлик нормаларини бузилиши, узбек ёзишмаларининг стилистик номувофиқлиги ва ниҳоят, ялпи таржима қилинаётган сўзнинг лексик маъносининг бузилиши. Иқтисодий таржима қилишнинг энг кенг тарқалган лексик усули атамалардир ва атама белгисининг маъносини етказишнинг тавсифловчи усулидир. Ушбу техника узок вақтдан бери мавжуд бўлган иқтисодий тушунчалар ва ҳақиқатларни таржима қилишда фойдаланилади постиндустриал жамиятларда танилган, аммо эндигина пайдо бўла бошлади бизнинг жамиятда. Агар махсус луғатда аниқ эквиваленти бўлмаса иқтисодий таъриф ёки ҳисоб-китоблардан фойдаланиш, транслитерация ёки тавсифловчи таржима ноўрин, лексик-семантик ва лексик-грамматик таржима техникаси ҳам муҳим аҳамиятга эгадир. Хусусан, таржимада ишлатиладиган юқорида айтиб ўтилган трансформацион техникалар ихтисослашган атамаларга конкретлаштириш ва умумлаштириш киради. Конкретлаштириш-бу кенгрок таркиб бирлиги бўлган жараён У таржима тилида маълум таркиб бирлиги сифатида узатилади. Умумлаштириш бошланғич қиймати ҳолларда содир бўлади қаерда ахборот ўлчов бошланғич бирликнинг тартиби бирлик тартибининг ўлчовидан юқори, бу таржима тилидаги таркибига мос келади. Замонавий таржима қилишнинг яна бир лексик ва грамматик усули иқтисодий терминологик бирликлар сиқиш усули ҳисобланади. Сиқиш кераксиз элементларнинг етишмаслиги туфайли фикрларнинг янада ихчам тақдимоти ва буюртма контексти. Ушбу усул одатда таржимонлар томонидан таржима қилишда қўлланилади макро-контекст даражасида professional терминология, камрок микро даражада, чунки бу лексик маънонинг бир қисмини асосиз равишда ўтказиб юборишга олиб келиши мумкин. Таржима маданиятлараро алоқада катта рол ўйнайди, чунки у бизнес, молиявий ва иқтисодий алмашинувда воситачи бўлган таржимон ахборотни тугри етказиб бериш вазифасин бажаради. Таржиманинг энг муҳим воқеликларидан бири бу нисбийлик ҳолатидир. Таржима жараёни натижаларидан эквивалентлик муаммосини ҳал қилиш ҳар бир аниқ матни тугри таржима қилиш ҳисобланади. Бу масала бўйича бир нечта фикрлар мавжуд. Шундай, расмий ёзишмалар тушунчаси куйидагича шакллантирилган: оғзаки ифода этилиши мумкин бўлган ҳамма нарса етказилади.

Таржима қилинмайдиган ва таржима қилиш қийин элементлар ўзгартирилади ва фақат манба матнининг элементлари умуман етказилмайди. Концепция муаллифлари таржимон бажариши керак бўлган норматив ва асосли мувофиқлик ҳолати иккита талабга риоя қилинади : таркибнинг барча муҳим элементларини етказиш манба матнидан ва таржима тилининг меъёрларига риоя қилиш. Бу ҳолда , эквивалентлик узатиш тўлиқлигининг мувозанат нисбати сифатида талқин этилади. Мақсадли тилнинг маълумотлари ва стандартлари етарли (тўлиқ ҳуқуқли)концепциясининг муаллифлари таржима матни таржима қилиш ва аниқ такрорлашни бутунлай бошқача деб ҳисобланадиган фаолият деб олимнади. Улар таржима қилишда ҳар томонлама ҳаракат қилишлари керак, деб ҳисоблашади. Матннинг семантик мазмунини етказди ва жараённи таъминлайди. Ахборот таржимаси худди шу (эквивалент) воситалар билан амалга оширилади . Молиявий ва иқтисодий матнларни таржима қилиш амалиётига нисбатан концепция эквивалентлик долзарб ва тушунарли ва, эҳтимол, қуйидагиларга асосланади. Л. К. Латишев тушунчаси, унинг ишида таржиманинг ўзига хос хусусиятлари ва турли услубдаги матнлар кўриб чиқилади

Таржима билан боғлиқ энг қийин муаммо махсус матнлардан фойдаланиб, асл таркибни узатиш муаммоси бошқа терминология тизимига мослаштириш жараени. Биз таржима тилининг терминологик тизими деб ҳисоблаймиз умуман олганда лексик тизим каби тубдан ноёбдир. Бу туфайли қуйидаги сабаблар: - Терминологик тизим миллий тилнинг лексик тизимининг бир қисмидир, шунинг учун у ўзининг миллий ва маданий хусусиятларини у ёки бу тарзда акс эттиради. ; - терминологик тизим маълум бир билимнинг предмет-концептуал соҳасини акс эттиради турли маданиятларда ҳам фарқ қилиши мумкин бўлган интизомий соҳа.; - терминологик тизим доимо динамик бўлиб, тизимли муносабатларда ҳам доимий равишда ўзгариб туради бирликлар ўртасида ва алоҳида терминологик бирликнинг таркиб режасига нисбатан аникланади. Ушбу омиллар кўпинча атамаларни қуйидагича кўриб чиқишга олиб келади эквивалент бўлмаган ёки қисман эквивалент бирликлар. Эквивалентлик тушунчаси , лексик даражаси кўриб чиқилган ва тавсифланмаган, унинг сабаблари: 1) одамлар ҳаётидаги объект ёки ҳодисанинг йўқлиги; 2) бир хил тушунчанинг йўқлиги; 3) лексик ва стилистик хусусиятларнинг фарқи. Терминология жиҳатидан , биринчи иккита сабаб энг кенг тарқалган, айниқса етишмаслиги кўпинча ноаниқликларга ёки ҳатто жиддийликка олиб келадиган бир хил концепцияда таржима хатолар. Транслитерация ва транскрипсия кўпинча таржима амалиётида қўлланилади турли терминологик бирликларни таржима қилинг. Ушбу таржима усули тушунтириш шарти билан мақбул деб ҳисобланади.Таржимага риоя қилинади, яъни бу тушунчанинг таърифи ойдин ифодланади. Шунини таъкидлаш керак, ушбу усул, бир

томондан, халқаролаштиришга олиб келади бошқа томондан, терминологик тизимларнинг натижаси бўлиши мумкин асоссиз қарз олиш, бу умуман терминология тизимидаги ўзгаришларга олиб келади. Шунинг учун трансферда аниқ таржима процедураларини ишлаб чиқиш керак. Бошқа тилнинг терминологик бирликларини чуқур урганиш муҳим аҳамиятга эгадир. Таржима муаммоларини ўрганиш молиявий-иқтисодий ҳужжатлар шартлари, ҳамкорликни кенгайтириш билан боғлиқ. Ўзбекистон ва хорижий компаниялар билан алоқанинг ушбу соҳада ўсиб бораётганлиги намоян бўлмоқда. Тиллараро алоқа учун зарур шарт шароит, алоқалар ташкил этувчи атамаларнинг эквивалентлиги махсус матндаги бизнес маълумотларини ривожлантиради. Шу нуқтаи назардан келиб чиқиб, компиляция саноат терминологик луғатлар энг қизиқарли ва тегишли замонавий тилшунослик масалаларини урганади. Бу масала биринчи навбатда жараён билан боғлиқ тизимли тавсифи бўлган индивидуал терминологик тизимларнинг шаклланиши ва ривожланиши замонавий олимларда катта қизиқиш уйғотмоқда. Махсус молиявий-иқтисодий луғатларни таржима қилиш муаммоси бугунги кунда энг долзарбларидан бири, аммо, афсуски, батафсил ўрганилмаган. Таржимон нафақат тез-тез ишлатиладиган псевдо-интернационализмлардан фойдаланиши керак, балки молиявий, иқтисодий ва бизнес алоқалари, бу ҳатто тажрибали мутахассисни ҳам чалкаштириб юбориши ва бутунлай бузиши мумкин баёнотнинг маъноси, шунингдек, ўртасида танлашда юзага келиши мумкин бўлган қийинчиликлар халқаро шаклни сақлаш ва маҳаллий бўлмаган эквивалентни танлаш она ёки чет тилидан. Икки тилни турли тизимлар билан таққослаш ҳақида гапирганда: инглиз (узбек) биз "матнларнинг қиёсий таҳлили" ни таъкидламоқчимиз таржима турли тиллардаги матнлардаги тегишли ҳодисаларни таққослашга асосланган, уларнинг маълум бир тил оиласига мансублигидан қатъи назар, яъни. уларнинг орасидаги генетик алоқаларнинг мавжудлиги ёки йўқлиги." Ихтисослашган терминология тизимларини тавсифлаш ва таҳлил қилиш қуйидаги етакчи йўналишлардан биридир сўнгги ўн йилликларда лингвистик тадқиқотлар олиб борилмоқда. Масалаларга қизиқиш ортди махсус номинация терминология ва уни стандартлаштиришнинг ортиб бораётган роли билан изоҳланади Субъектларни ягона белгилаш ва тушунишга эришиш учун ва атрофдаги дунё жараёнлари, шунингдек, фаолият самарадорлигини ошириш фан ва ишлаб чиқаришнинг турли соҳалари мутахассисларини бирлаштириш масалалари ва терминологияни уйғунлаштириш муҳим аҳамиятга эгадир. Ихтисослашган терминологик тизимларни ўрганиш самарадорлиги унинг натижалари номинация назариясини ривожлантиришга аниқ ҳисса қўшадиган даражада дунёнинг лингвистик расмини ўрганиш. Терминологияни шакллантириш механизми ва ташкил этиш

терминология тизими нафақат тадқиқотда тўпланган тажрибага боғлиқ терминология тизимлари, шунингдек, тегишли билим соҳасининг ривожланиш даражаси бўйича масалаларни куриб чиқиш. Тадқиқот объекти сифатида инглиз-узбек молиявий-иқтисодий терминологиясини танлаш, биринчи навбатда, кўплаб асарлар фониди, узок муддатли терминологик тизимларни кўриб чиқишга бағишланган, ривожланаётган фанларнинг терминологияси ҳали ҳам яхши тушунилмаган. Бундай терминологик қўйи тизимларни ўрганиш шубҳасиз қизиқиш уйғотади, чунки бу бизга умумий нақшларнинг фан тилида аксини кузатишга имкон берадиган замонавий билимлар ҳисобланади. Бундай нақшларга қўйидагилар киради фарқлаш ва терминологияда юқори ихтисослашган изоляцияда ифодаланган фанларнинг интеграцияси луғат, бир томондан, фанлараро полисемияни ривожлантириш назарда тутилади. Бундан ташқари, халқаро ҳамкорлик ва ахборот алмашинувини кенгайтириш, характерли илмий-техник тараққиёт даврининг интенсификацияси билан бирга келади терминологик қўйи тизимларни халқаролаштириш. Инглиз ва узбек молиявий ҳисобот шартларини қиёсий таҳлил қилиш расмий ва семантик даража уларнинг морфосинтактик эканлигини кўрсатади тузилиши ва лексик таркиби фарқланади. Бироқ, аксарият ҳолларда, терминология, шунингдек, турли хил компонентлар билан тавсифланади. Номувофикликлар, уларнинг сабабларига қараб, қўйидаги турларга бўлиниши мумкин. Атамаларининг лексик ва грамматик тузилишидаги номувофикликлар ҳар бир атама элементининг семантикасини битта ўхшашлик билан етказа олмаслик таржима жараенида кийинчилик тугдиради. Ушбу хилма-хилликнинг номувофикликлари бир сўзли атамаларни таржима қилишда пайдо бўлади бу узбе мураккаб атамаларга мос келади. Мисол тариқасида қўйидаги эквивалентлар жуфтлиги: техник хизмат кўрсатиш; тушум – нақд пул тушумлари; тадқиқот-илмий тадқиқотлар; хавфсизлик. Баъзи ҳолларда узбекча бирикманинг лексик ва грамматик тузилиши бу атама қўшиш орқали ҳосил бўлган инглизча атаманинг мураккаб табиатини акс эттиради икки сўз: лизинг-қайтариладиган лизинг; - мураккаб муддатга асосланган (натижада ellipsis): ижара-ижара харажатлари; ижара - (ижара харажатларидан, ижара тўловлар); номзод-номзод акциядор (номзод акциядордан). Бир қатор атамаларни таққослашда аниқланган номувофикликлар. Расмий ва семантик даража учта асосий тур билан ифодаланади: номувофикликлар морфосинтактик тузилиш; лексик таркибдаги номувофикликлар; Терминологиянинг лексик ва грамматик тузилиши. Атамаларининг морфосинтактик тузилишидаги номувофикликлар қўйидагиларга булинади. Тузилишдаги таркибий қисмлардан бирининг мансублиги атамаларнинг нутқнинг турли қисмларига иккала фарқ ҳам боғлиқ бўлиши мумкин тилларнинг грамматик тузилиши ва тарихан шаклланган

хусусиятлари ҳар бир тилда концепциянинг белгиланиши муҳим аҳамиятга эгадир. Тилларнинг грамматик тузилишидаги фарқ морфосинтактик тузилишдаги номувофиқликларнинг асосий сабаби икки ёки ундан ортиқ отлардан ва уларнинг узбекча атамаларидан иборат инглизча атамалар эквивалентлар. Мисол учун куйидаги эквивалентлар : истеъмол талаби – истеъмол талаби; кредит рейтинги-кредит рейтинги; фоиз даромади-фоиз даромад; инвестиция сиёсати-инвестиция сиёсати; бозор капиталлашуви-бозор капиталлаштириш; захира ҳисобварағи-захира ҳисобварағи; абонент базаси-абонент базаси; солиқ асос-солиқ базаси. Инглиз ва узбек атамаларининг морфосинтактик тузилишидаги номувофиқликлар атамаларнинг лексик таркибидаги номувофиқликларга ҳамроҳ бўлиши мумкин: бош компания – бош компания (исмни сифат номи билан алмаштириш эмас ушбу компонентнинг семантикасини ўзгартириш билан боғлиқ). Шундай қилиб ўрганилаётган терминология муҳим деб ҳисоблаш учун қулай объектдир, замонавий терминологиянинг етарлича ўрганилмаган муаммолари. Молиявий-иқтисодий таржиманинг қийинчиликлари аниқ куйидагилар формулалар ва қоидалар. Молиявий ва иқтисодий терминларни аниқ тушуниш билан бир қаторда, ушбу турдаги таржимани амалга оширишда таржимон ҳам жуда эҳтиёткор бўлиши керак, аниқ ва равшан таржима қилиши керак, чунки энг кичик ноаниқлик ёки хато катта муаммоларга олиб келиши мумкин. Иқтисодий ёки молиявий ҳужжатларнинг таржимаси сабаб бўлиши мумкин матн таржимаси мижозига жиддий моддий зарар кешлтириши мумкин. Иқтисодиёт ва молиянинг ривожланиши доимий бўлган соҳалардан биридир . Шунга кўра, янги атамалар, исмлар, қисқартмалар ва керакли тилга таржима қилиш унчалик осон бўлмаган қисқартмалар пайдо бўлади. Ривожланаётган неологизмлар кўпинча тажрибали таржимонни ҳам чалкаштириб юбориши мумкин. Бундан ташқари, иқтисодий ва молиявий матнларнинг тажрибали таржимони доимо хабардор бўлиши керак барча янгиликлардан ва норматив ўзгаришлардан. Биз кўп жиҳатдан молиявий ва иқтисодий таржима борасида куп малумотга эга бўлишимиз зарурди. Техник таржиманинг ўзи ва таржимондан махсус билимга эга бўлишни талаб қилади ва лойиҳалаш амалиётида мавжуд бўлган фарқлар ва ўзига хос хусусиятларни тушуниши, иқтисодий ҳужжатларни билиши , конунчилик нормаларини қўллаш ва атамаларни талқин қилиши муҳим аҳамиятга эгадир. Нафакат мамлакатимизда ва холанки хорижда ҳам. Иқтисодий ва молиявий матнларни таржима қилишда ижобий жиҳат сифатида , шуни таъкидлаш керакки, жуда кўп сонли қоғоз ва электрон луғатлар мавжуд, турли дарсликлар ва маълумотномалар, шунингдек матнлар ва луғатларда мавжуд global Internet тармоғи. Банк ва молиявий матнларнинг таржимаси, таржиманинг бошқа турлари ва

жанрларига караганда, нафақат луғатлар билан ишлаш ва маълумотномалар, шунингдек, энг мураккаб таржима бўйича мутахассисларга маслаҳат бериш шартлари. Юқоридагиларни умумлаштириб шуни таъкидлаш мумкинки, молиявий ва иқтисодий таржима бир қатор хусусиятларни ўз ичига олади ва фақат биладиган мутахассис томонидан бажарилиши мумкин деб ҳисобланади. Иқтисодчи ва молиячи касбининг мураккаблиги, шунингдек равон хорижий ва узбек тилларида таржимоннинг гапира олиши, аниқ ва равшан малумотларни таржима кила олиши ва уларни етказиб бера олиши муҳим аҳамиятга эгадир.

Еслатмалар 1. Агаркован, Е. "пул" тушунчаси дунёнинг инглиз тилидаги расмининг бир қисми сифатида (америкалик material асосида инглиз тилининг версияси): Реферат. дисс. ... Филология фанлари номзоди.Иркуцк, 2001. 71 п. 2. Алексеева И. С. кириш Таржима тадқиқотлари. Тиллар ва тилшунослик. Таржима ва таржимашунослик: талабалар учун дарслик. Филол. ва лингв. фас. юқори. тадқиқотлар. Москва: Академия Публ., 2004. 352 п. 3. Алимов В. В. таржима назарияси. Соҳада таржима professional алоқа. Дарслик. Москва: Комкнига, 2006. 160 п. 4. Аракин В. Д. Қиёсий Инглиз,немис ва рус тилларининг типологияси. Москва: Физматлит, 2005. 232 п. 5. Брандесм.Р., Провоторов.Мен. Матнни таржимадан олдин таҳлил қилиш. Москва, 2001 йил. 224 п. 6. Бреус Е. V. рус тилидан таржима назарияси ва амалиёти асослари Рус тилини инглиз тилига таржима қилиш: дарслик. Москва: Урал Нашриёти, 2000. 208 п. 7. Бреус Е. V. таржима назарияси ва амалиёти Инглиз тили рус тилига: дарслик. Москва: Урал Нашриёти, 2001. I. 104 п. 8 қисм. Зеленецкий А. Л. Асосий Европа тилларининг қиёсий типологияси.М.: Академия, 2004. 248с. 9. Казакова Т. А. Амалий ДОС бўлимининг асосий таржимаси: Язйқиязйкознаниперевод ва Транслатионоведение Публ. : "Soyuz" нашриёти, 2001 йил. 320 п. 10. Комиссаров В. N. таржима назарияси (лингвистик жиҳатлар): ин-тов ва фас учун дарслик. Иностр. ёз. Москва: Олий Мактаб, 1990. 253 п. 11. Кутина Л. Л. терминологик шаклланиш жараёнида юзага келадиган лингвистик жараёнлар тизим / / илмий-техник терминологиянинг лингвистик муаммолари.М.: Наука Публ., 1970. 82-94. 12 бетлар.ЛатйшевЛ. К. таржима курси: таржиманинг эквивалентлиги ва унга еришиш йўллари. Москва, 1981 йил. 300 п. 13. Нелюбин Л. Л. фани таржима (қадим замонлардан то ҳозирги кунгача бўлган тарих ва назария): дарслик. Москва, 2008 йил. 14. Тюленев С. V. Таржима назарияси: инглиз тили. Таржима ва таржимашунослик. 15. Тюленев С. V. таржима назарияси: Дарслик. Москва: Гардарики, 2004. 336 п. 16. Федоров А. V. таржиманинг умумий назарияси асослари (лингвистик муаммолар):

инглиз тили. Таржима ва таржимашунослик. Чет тиллари институтлари ва факултетлари учун. Тиллар: Ўрганиш қўлланма. 5-нашр. Москва: "ФИЛОЛОГИЯТРИ" Мчж нашриёти, 2002 йил. 416с. Мақола тахририят томонидан 12-да қабул қилинди